



بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید  www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال  گام به گام

 امتحان نهایی  جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

درس نامه ی درس پانزدهم : میوه ی هنر

دانش زبانی (سبه جمله – واژه های مخفف) *****

❖ شبه جمله (صوت)

دانش آموز عزیز ، در ابتدای جزوه ، در بحث شمارش جمله ، گفته شده که شبه جمله ها ، واژه هایی هستند که فعل نیستند اما معنی یک جمله ی کامل را بیان می کنند .

شبه جمله ها به دو دسته تقسیم می شوند : ۱) ندا و منادا ۲) اصوات

ندا و منادا را به طور کامل در درس های قبل توضیح دادیم . در این جا به بررسی اصوات • جمع صوت (می پردازیم .

اصوات (صوت ها) :

واژه هایی چون (آفرین – احسنت – افسو – دریغ – درد – مرگ – آوَح – آخ – وای – خوشا – به به – سلام – هان و ...) این واژه ها ، بیان کننده ی یک از حالت های عاطفی انسان هستند .

به درس نامه ی درس اول همین جزوه ی پایه ی ششم مراجعه شود و اصوات را مرور کنید .

مثال ۱: خوشا مرز ایران عنبر نسیم / که خاکش گرمی تر از زر و سیم

مثال ۲: افسوس که شما دقت نمی کنید .

بعداً نگیـ د ،
نگفتـ یـ ما !



➤ در هنگام شمارش تعداد جمله های یک عبارت ف باید توجه داشته باشیم که هر شبه جمله یک جمله ی کامل به شمار می رود . به شرط اینکه مفهوم یک جمله را داشته باشد .

مثال : من ، آفرین او را شنیدم : در این جمله « آفرین » مفهوم یک جمله را ندارد و « مفعول » است . اما

آفرین ، تمرین ها را خوب حل کرده اید : « آفرین » شبه جمله است ؛ زیرا مفهوم یک جمله را دارد .

➤ در پایان شبه جمله ، نشام بیان عاطفی «!» به کار می رود .

➤ « منادا » چه با نشانه های (ای - یا - ا) همراه باشد چه بی آن بیاید « شبه جمله » است .

➤ این واژه ها در بعضی موارد ، کاربرد اسم دارند ؛ یعنی شبه جمله نیستند .

مثال : تا کی آخر چو بنفشه ، سر غفلت در پیش / حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار

در بیت بالا ، واژه های « حیف » اسم است و شبه جمله به حساب نمی آید چون مفهوم جمله را نمی سازد .

➤ شبه جمله ها ، دارای نهاد و گزاره نیستند .

مانند : آوخ که شدم هیزم و آتشگیر گیتی

جمله ۱ جمله ۲

در جمله ی ۱ ، نهاد و گزاره وجود ندارد ؛ چون که آوخ شبه جمله است .

❖ واژه های مخفف شده (کوتاه شده)

همان طور که در فارسی پایه ی چهارم و پنجم یاد گرفتید ف گاهی شاعران ، برای حفظ وزن (آهنگ) شعر با رعایت قافیه و نویسندگان برای حفظ آهنگ و لطافت و زیبایی سخن ، در شعر یا سخن خویش ، از واژه های کوتاه شده (مخفف) استفاده می کنند .

مثال : مَه : ماه	گر : اگر	شَه : شاه	برون : بیرون
ارچه : اگرچه	دی : دیروز	پار : پارسال	و ...

توجه!

استفاده از واژه های کوتاه شده (مخفف) در شعر ، کاربرد بیش تری دارد .

A cartoon character with a lightbulb head, wearing glasses, a white shirt, and a tie. The character is standing and pointing upwards with its right hand. A large red question mark is positioned to the left of the character. The background is white with a black border.

- آه، ای عشق، تو در جان و تن من جاری / دلم آن سوی زمان / با تو آیا دارد / وعده ی دیداری؟
- افسوس / ایا هنوز هم / گل های کاکتوس / پشت دریاچه های اتاق توست ؟ / آه / ای روزهای خاطره / ای کاکتوس ها !

۲- در بیت های زیر ، واژه های مخفف را پیدا کنید .

- کای فرازنده ی این چرخ بلند / وی نوازنده ی دل ها نزند

■ پیر گفتا کہ چہ عزت ، زین بہ ؟ کہ نی آم بر در تو بالین نہ

۳- پرسش های درست و نادرست را با علامت (×) مشخص کنید .

■ در بیت زیر اصوات (شبه جمله) به کار رفته است .

«الا ای هم نشین دل ، که یارانت برفت از یاد / مرا روزی مباد آن دم که بی یاد تو بنشینم

- در بیت زیر ، دو بار واژه ی مخفف به کار رفته است .

« از گفته ی نا کرده و پیهوده چه حاصل / کردار نکو کن ، که نه سودی است ز گفتار »

۴-درجای خالی پرشش های زیر ، واژه های مناسب قرار بدهید .

▪ بیت زیر از جمله تشکیل شده و جمله ی آن ، شبه جمله است .

« نشسته ام در انتظار این غبار بی سوار / دروغ کز شبی چنین ، سپیده سر نمی زند »

■ در مصراع بیت زیر ، واژه های مخفف است .

« مُسْلِم (= مسلمان) اول ، شه مردان علی است / عشق را سرمایه ی ایمان ، علی است .

نادرست	درست
	نم



بازسازی

فرزندنام ، قبلاً به مفهوم بازنویسی در پایه ی پنجم و ششم اشاره کردیم و گفتیم ، بازنویسی؛ یعنی ، برگرداندن شعر یا متن قدیمی ، به زبان فارسی امروزی

در کتاب های فارسی پایه ی چهارم با باز نویسی داستان (آرش کمانگیر – رهایی از قفس) و در فارسی پنجم با بازنویسی داستان (بازرگان و پسران – فردوسی ، فرزند ایران) آشنا شده اید.

حالا می خواهیم به موضوع ن بازسازی م یا « بازآفرینی » بپردازیم .

هر گاه نویسنده ، موضوع یا مطلبی را از متون نظم و نثر گذشته ، با شاخ و برگ و شکل تازه تری بنویسد ، می گوییم آن را بازسازی کرده است . یکی از راه های تمرین و تقویت نویسندگی ، بازسازی کردن متون گذشته است ؛ یک نویسنده ی توانا ، می تواند ، رویدادهای کوچک را با شاخ و برگ و شکل تازه تری ، به صورت داستانی کوتاه بازسازی کند .

در بازسازی ، نویسنده ، با الهام گرفتن از اثر کهن ، دوباره به آفرینش اثر جدیدی می پردازد ؛ در واقع ، اثر جدید دقیقاً همان اثر اولیه نیست ، بلکه نشانه هایی از اثر اولیه در آن دیده می شود .

پایه و اساس بازسازس ، تخیل است . در بازسازی ، نویسنده ، ساختمان اثر قدیمی را در هم می ریزد و با بهره گیری از تخیل ، اثر جدیدی می آفریند ؛ مانند : داستان « فیل در خانه ی تاریک » اثر « ناصر ایرانی » ؛ در این داستان ، نویسنده ، یکی از حکایت های « مثنوی مولوی » را بازسازی کرده است .

تمرین

- داستان میوه ی هنر را به زبان ساده ی امروزی بازنویسی کنید و پایان آن را هر طور که دوست دارید ، بازنویسی کنید .

*** نکته ی حکایت افلاطون و مرد جاهل ***

متن این حکایت از کتاب « قابوس نامه » اثر « عنصر المعالی کیکاووس » آمده است .

نکته ی املائی



در هنگام نوشتن املا از خط تحریری شکسته استفاده نکنید و دندانه ها و سرکج ها و نقطه ها را با دقت و کامل بنویسید .

تمرین

۱- کلمه های مخفف زیر را به ترتیب حروف الفبا مرتب کنید .

کز - گر - کو - چو - همی - ره - زان - درآی - وگر

۲- کلمه های مخفف زیر را به صورت کامل و درست بنویسید .

کز :	چو :	زان :	گر :
درآی :	کو :	ره :	وگر :

۳- با توجه به معنی ، حروف جا افتاده را به واژگان وصل کنید .

س	 ار : ناتوان
ز	مو.....م : فصل
هـ	خ.....ار : پست
و	جا ل : نادان

خود سنجی				ن ت	ق ق	خ	خ خ
در پیدا کردن شبه جمله ها مهارت خوبی پیدا کردم .							
تمرین واژه های مخفف برایم راحت بود .							
با روش بازسازی متن آشنا شدم .							

والدین سنجی	
بیان میزان موفقیت های فرزندم :	
بیان نقاط ضعف فرزندم :	